

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

**KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG**

Analizë e kornizës ligjore dhe kapaciteteve institucionale të shërbimeve lokale të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Jugosllav Gjorgievski
Zharko Haxhi-Zafirov
Simona Trajkovska

ЦЕНТАР ЗА ПРАВНИ
ИСТРАЖУВАЊА И АНАЛИЗИ
CENTER FOR LEGAL RESEARCH AND ANALYSIS

KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG

Analizë e kornizës ligjore dhe kapaciteteve institucionale të shërbimeve lokale të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Jugosllav Gjorgievski
Zharko Haxhi-Zafirov
Simona Trajkovska

Nëntor, 2021

Impresum

Titulli:

Analizë e kornizës ligjore dhe kapaciteteve institucionale të shërbimeve lokale të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Botuesit:

Fondacioni Konrad Adenauer në Republikën e Maqedonisë së Veriut
Qendra për Kërkime dhe Analiza Ligjore - CPIA

Autorët:

Jugosllav Gjorgievski
Zharko Haxhi-Zafirov
Simona Trajkovska

Koordinimi:

Daniel Braun
Davor Pasoski

Përkthimi:

Armend Nuhiu

Dizajni dhe përgatitja:

Vincent Grafika SH.PK Shkup

Qarkullimi:

50 kopje

Publikimi mund të shkarkohet falas në:

<http://www.kas.de/nordmazedonien/mk>

<https://cpia.mk/mk/>

Paralajmërim:

Fondacioni Konrad Adenauer dhe Qendra për Kërkime dhe Analiza Ligjore-CPIA nuk janë përgjegjëse për faktet dhe pikëpamjet e shprehura në publikim. Ato përfaqësojnë pikëpamjet personale të autorëve.

Ky publikim është vetëm për qëllime informative dhe informacioni në të nuk mund të përdoret në fushata zgjedhore..

Përmbajtja

PËRMBLEDHJE 5

HYRJE 9

1. ANALIZA E KORNIZËS LIGJORE PËR FUNKSIONIMIN E SHËRBIMIT TË INSPEKTIMIT LOKAL PËR MBROJTJEN E MJEDISIT JETËSOR 15

1.1. Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut	17
1.2. Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës së shtetit	18
1.3. Ligji për vetëqeverisjen lokale	20
1.4. Ligji për qytetin e Shkupit	20
1.5. Ligji për mbikëqyrjen e inspektionit	21
1.6. Ligji për mjedisin jetësor	23
1.7. Projektligji për inspektim të mjedisit jetësor	25
1.8. Përmbledhje	28

2. KAPACITETET INSTITUCIONALE TË NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE PËR KRYERJE TË MBIKËQYRJES NË PJESËN E MBROJTJES SË MJEDISIT JETËSOR 31

2.1. Kapacitetet njerëzore të shërbimeve lokale të inspektimit për inspektim të mjedisit jetësor	34
2.2. Përmbledhje	40

3. GJETJET E GRUPEVE TË FOKUSIT 43

3.1. Përmbledhje	48
------------------	----

4. UDHËRRËFYES PËR AKTIVITETET PËR PËRMIRËSIMIN E LEGJISLACIONIT DHE KAPACITETEVE INSTITUCIONALE TË INSPEKTIONIT LOKAL 49

Përmbledhje

Përmbledhje

Inspektimi i mjedisit jetësor është i një rëndësie të veçantë duke pasur parasysh se mbrojtja e mjedisit jetësor është e drejtë e garantuar me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Kjo analizë jep një pasqyrë të saktë të situatës dhe sfidave në kryerjen e inspektimeve në nivel lokal, e cila është e një rëndësie të veçantë për qytetarët.

Analiza identifikon mospërputhjet nga tre aspekte, rregullatore, burimet njerëzore dhe funksionale.

Nga pikëpamja rregullative, Analiza evidenton mospërputhje në përputhshmërinë vertikale por mbi të gjitha horizontale të ligjeve sistematike, Ligjit për Organizimin e Organeve të Administratës Shtetërore dhe Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale. Kjo mospërputhje krijon konfuzion ligjor nëse ekziston një bazë kushtetuese për ngritjen e shërbimeve të inspektimit në nivel vendor dhe tregon një përplasje ligjore për të njëjtën çështje. Gjithashtu, Analiza evidenton mungesën e nënshtrimit dhe koordinimit ndërmjet inspektorëve të autorizuar të mjedisit dhe Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit si dhe ndërmjet Këshillit të Inspektimit dhe inspektorëve të autorizuar të mjedisit.

Nga aspekti i burimeve njerëzore, Analiza konstaton se ka zbrazëtira serioze por edhe disproporcion sa i përket plotësimit të burimeve njerëzore në pjesën e inspektorëve të autorizuar të mjedisit nëpër komuna. Kjo gjetje nga Analiza tregon nevojën për një koordinim dhe bashkëpunim më të madh ndërkomunal për të plotësuar dhe shfrytëzuar plotësisht kapacitetet modeste ekzistuese. Një mangësi plotësuese është politika e personelit në drejtim të përshtatshmërisë së arsimit të inspektorëve të autorizuar të mjedisit.

Së fundi, është aspekti funksional që në fakt na jep një ide nëse sistemi lokal i inspektimit është funksional dhe nëse e justifikon ekzistencën e tij. Nga analiza rezulton se për shkak të mungesës së kapaciteteve njerëzore, profesionale dhe arsimore, sistemi i inspektimit mjedisor në nivel vendor nuk është plotësisht funksional. Siç u tha më sipër, është konstatuar se ka mungesë koordinimi me Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit, i cili është një organ kyç në këtë fushë dhe që ka kapacitet për të kryer inspektime në nivel shtetëror.

Nisur nga gjetjet e Analizës, është mjaft e qartë se ekziston nevoja për ndryshimin e sistemit të inspektimit në nivel lokal, para së gjithash për shkak të ofrimit të kapaciteteve në çdo aspekt për të krijuar një sistem efikas dhe efektiv. Prandaj, nëse merret parasysh mënyra e vendosjes së të gjithë sistemit të inspektimit mjedisor, do të ishte e përshtatshme që sistemi të ripërcaktohet dhe të vendoset një inspektim i vetëm në territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut për të cilin do të ishte Inspektorati Shtetëror i Mjedisit. përgjegjëse. e cila në nivel vendor do të bëhej nëpërmjet zyrave rajonale të Inspektoratit Shtetëror duke marrë parasysh organizimin rajonal në territorin e RMV.

Hyrje

Hyrje

Ekzistenca e një mekanizmi të përshtatshëm ligjor për të kontrolluar zbatimin e ligjeve, si dhe për marrjen e masave parandaluese dhe represive në rast të mosrespektimit të dispozitave ligjore është jashtëzakonisht e rëndësishme për zbatimin konsekuent të legjislacionit pozitiv në çdo vend. Në Republikën e Maqedonisë së Veriut, si pjesë e hapësirës administrative të ish-Jugosllavisë, e cila është një nga tre vendet në Evropë me traditën më të gjatë administrative dhe juridike, kompetencën për të kontrolluar zbatimin e ligjit kanë shërbimet e inspektimit, si mjet themelor të ekzekutivit në kontrollin e ligshmërisë në punën e subjekteve private-juridike dhe publike-juridike.

Struktura organizative, si dhe rregullimi i përgjithshëm ligjor i shërbimeve të inspektimit është një nga sfidat kryesore, të cilat kanë një rëndësi të madhe për të gjithë procesin e reformës së administratës publike dhe përshtatjen e saj për integrim në hapësirën administrative evropiane. Pavarësisht se që nga viti 2010 kur filloi procesi i reformimit të shërbimeve të inspektimit me përgatitjen e një ligji të posaçëm që do të rregullojë inspektimin, edhe pas më shumë se dhjetë vitesh ka ende mospërputhje të legjislacionit që rregullon strukturën organizative dhe funksionale të shërbimeve inspektuese (inspektoriatet si organe në statusin e personit juridik dhe shërbimet si departamente në ministri të caktuara), edhe pse pas vendimeve të tilla ndër vite ka pasur arsye objektive. Një aspekt plotësues është decentralizimi i kompetencave të inspektimit në nivel lokal në fusha të caktuara, i cili ka rezultuar relativisht problematik, pasi në shumë raste punonjësit e inspektimit duhet të kontrollojnë dhe të marrin masa ndaj punëdhënësve të tyre. Nuk ka asnjë lidhje funksionale ndërmjet shërbimeve të inspektimit qendror dhe atij vendor. Të gjitha këto probleme në përgjithësi i referohen shërbimeve vendore të inspektimit në fushën e mbrojtjes së mjedisit që janë objekt i kësaj analize.

Me këtë analizë do të përpiqemi të identifikojmë problemet dhe paqartësitë kryesore si në aspektin e kornizës ligjore, ashtu edhe në aspektin e strukturës organizative dhe kapaciteteve institucionale dhe njerëzore të shërbimeve vendore të inspektimit mjedisor, të cilat do të gjenerojnë rekomandime shumë të qarta dhe koncize, në formën e një udhërrëfyese. Zbatimi i këtyre dokumenteve do të kontribuojë në riorganizimin e plotë legjislativ dhe funksional të shërbimeve të inspektimit të mjedisit jetësor, veçanërisht në fushën e vetëqeverisjes lokale, të cilat do të kenë kapacitet për të përballuar sfidat moderne në drejtim të mbrojtjes së mjedisit dhe do të aftë për të realizuar misionin e tyre bazë për të cilin janë krijuar.

Prandaj, kjo analizë përmban tre pjesë:

1. Analizë e kornizës ligjore për punën e shërbimeve vendore të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit;
2. Analiza e kapaciteteve institucionale të shërbimeve vendore të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit dhe
3. Udhërrëfyes për përmirësimin e situatës për kuadrin ligjor dhe kapacitetet institucionale të shërbimeve vendore të inspektimit për mbrojtjen e mjedisit, me masa dhe aktivitete konkrete për tejkalimin e problemeve dhe mangësive të konstatuara.

Gjatë analizimit të gjendjes me shërbimet lokale inspektuese përgjegjëse për mbrojtjen e mjedisit, duhet të merren parasysh të gjeturat dhe rekomandimet e Komisionit Evropian në Raportin për Republikën e Maqedonisë së Veriut për vitin 2020.¹ sipas të cilit "Vendi është në një nivel të caktuar gatishmërie në këtë fushë. Është bërë përparim i kufizuar në fushat e mbrojtjes së natyrës, mbrojtjes civile dhe ndryshimeve klimatike. Megjithatë, zbatimi në të gjithë sektorët mbetet ende prapa".

Në vitin e ardhshëm, vendi inkurajohet të forcojë ndjeshëm ambiciet e tij për një tranzicion të gjelbër dhe në veçanti duhet:

- » përmirësimi i koordinimit ndërsektorial dhe rritja e burimeve financiare për reduktimin e ndotjes së ajrit në nivel lokal dhe kombëtar;
- » të krijojë një sistem të integruar rajonal të menaxhimit të mbetjeve;
- » të zbatojë Marrëveshjen e Parisit, duke përfshirë zhvillimin e një strategjie dhe legjislacioni gjithëpërfshirës të klimës, në përputhje me kuadrin e BE-së 2030, dhe të zhvillojë një Plan kombëtar të energjisë dhe klimës, në përputhje me angazhimet e Komunitetit të energjetikës.

Për më tepër, Raporti i vitit 2020 për Republikën e Maqedonisë së Veriut thekson se sa i përket çështjeve horizontale, kapacitetet administrative në të gjitha nivelet mbeten të dobëta dhe burimet financiare janë ende të pamjaftueshme për zbatimin e legjislacionit ekzistues. Ekziston një dialog i vazhdueshëm me shoqërinë civile, por nevojiten përpjekje të mëtejshme për të përmirësuar aksesin në informacion, pjesëmarrjen e publikut dhe konsultimin në proceset vendimmarrëse. Është krijuar Qendra e parë Aarhus në vend dhe ajo do të mbështesë pjesëmarrjen e publikut në çështjet mjedisore. Ekziston nevoja për të përmirësuar më tej vlerësimin e ndikimit

në mjedis dhe procedurat e vlerësimit strategjik mjedisor. Cilësia e studimeve dhe proceseve të konsultimit publik duhet të përmirësohet më tej, veçanërisht për projektet që lidhen me hidrocentralet, minierat dhe infrastrukturën. Ligji për inspektimin mjedisor ende nuk është miratuar. Është bërë njëfarë progresi në Direktivën INSPIRE dhe Direktivat e Krimit Mjedisor, por nuk është bërë asnjë përparim në fushën e përgjegjësisë mjedisore.

¹ <https://www.sep.gov.mk/post/?id=5657#.YRoeRy0RodV>

1

**Analiza e kornizës ligjore për
funksionimin e shërbimit
të inspektimit lokal për
mbrojtjen e mjedisit
jetësor**

1. Analiza e kornizës ligjore për funksionimin e shërbimit të inspektimit lokal për mbrojtjen e mjedisit jetësor

Kjo pjesë e analizës, e cila i referohet kornizës ligjore për punën e shërbimeve lokale të inspektimit mjedisor, do të përfshijë të gjitha ligjet dhe rregulloret relevante që kanë të bëjnë me punën dhe funksionimin e këtyre shërbimeve inspektuese, duke filluar me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore, Ligji për vetëqeverisjen lokale, Ligji për mbikëqyrjen inspektuese dhe të gjitha ligjet materiale që rregullojnë mbrojtjen e mjedisit jetësor, për zbatimin e të cilave kujdeset organi lokal. Shërbimet inspektuese për mbrojtjen e mjedisit por edhe për projektligjin për inspektimin mjedisor i cili është në procedurë qeveritare.

1.1. Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut, si akti më i lartë juridik në vend, në asnjë nen të saj nuk i përmend shërbimet inspektuese apo mbikëqyrjen inspektuese. Megjithatë, ekzistojnë disa dispozita të Kushtetutës në fushën e vetëqeverisjes vendore, të cilat janë me interes për ngritjen ligjore dhe institucionale të shërbimeve të inspektimit në vend, përfshirë ato që kujdesen për mjedisin.

Konkretisht, neni 115 i tekstit bazë të Kushtetutës së vitit 1991 përcakton se në njësitë e vetëqeverisjes lokale qytetarët marrin pjesë drejtpërdrejt dhe përmes përfaqësuesve në vendosjen e çështjeve me rëndësi lokale, veçanërisht në sferën e urbanizmit, veprimtarive komunale, kulturës, etj. sportive, sociale dhe mbrojtjes së fëmijëve, edukimit parashkollor, arsimit fillor, kujdesit shëndetësor bazë dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj. Komuna është e pavarur në kryerjen e kompetencave të përcaktuara me Kushtetutë dhe me ligj, kurse mbikëqyrjen mbi ligjshmërinë e punës së saj e kryen Republika. Republika me ligj mund t'ia besojë komunës kryerjen e detyrave të caktuara.

Siç shihet sipas Kushtetutës së Republikës së Maqedonisë së Veriut, komunat kanë kompetenca në sferën e urbanizmit, veprimtarive komunale, kulturës, sportit, mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve, arsimit parashkollor, arsimit fillor, kujdesit bazë shëndetësor dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj. Mjedisi nuk është aspak kompetencë origjinale e komunave sipas Kushtetutës së vitit 1991, pra i është besuar si fushë me ligj. Por ajo që theksohet qartë në kushtetutë është se mbikëqyrjen mbi ligjshmërinë e punës së komunave në kompetencat e përcaktuara me kushtetutë apo ligj, përfshirë edhe në lidhje me mjedisin, ta bëjë Republika.

Në vitin 2005, në Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut u intervenua me Amendamentin XVII, me të cilin ndryshohet neni 115, dhe sipas tekstit të ri kushtetues, në njësitë e vetëqeverisjes lokale, qytetarët marrin pjesë drejtpërdrejt dhe përmes përfaqësuesve në vendosjen e çështjeve lokale. rëndësi, veçanërisht në fushat e shërbimeve publike, urbanistikës dhe planifikimit rural, mbrojtjes së mjedisit, zhvillimit ekonomik lokal, financimit lokal, aktiviteteve komunale, kulturës, sportit, mbrojtjes sociale dhe të fëmijëve, arsimit, kujdesit shëndetësor dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj. Në qytetin e Shkupit qytetarët drejtpërdrejt dhe përmes përfaqësuesve marrin pjesë në vendimmarrje për çështje me rëndësi për qytetin e Shkupit, e veçanërisht në sferën e shërbimeve publike, urbanizmit dhe planifikimit rural, mbrojtjes së mjedisit, zhvillimit ekonomik lokal, financimit lokal, komunës. veprimtaritë, kulturën, sportin, mbrojtjen sociale dhe të fëmijëve, arsimin, kujdesin shëndetësor dhe në fusha të tjera të përcaktuara me ligj.

Siç shihet, Amendamenti XVII rrit hapësirën e inspektimeve, sepse në njësitë e vetëqeverisjes vendore qytetarëve u jepet e drejta të marrin pjesë drejtpërdrejt dhe përmes përfaqësuesve në vendimmarrje për çështje me rëndësi vendore, duke përfshirë edhe fushat e mbrojtjes së mjedisit, pasi nuk ka kompetencë për të kontrolluar ligjshmërinë e punës së shërbimeve të inspektimit.

Prandaj, është legjitime pyetja nëse njësitë e vetëqeverisjes vendore mund të kenë kompetencë për të kryer inspektime fare, përfshirë edhe në fushën e mbrojtjes së mjedisit.

1.2. Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës së shtetit

Edhe pse kjo analizë mbulon shërbimet vendore të inspektimit, për të kuptuar plotësisht konceptin e inspektimit, është e nevojshme të merret parasysh Ligji për Organizimin dhe Punën e Organeve të Administratës Shtetërore, i cili e ka bazën e

tij të drejtpërdrejtë në nenin 95 paragrafi 3 i Kushtetutës. i RSM, i cili përmban të gjithë kapitullin që rregullon mbikëqyrjen, duke përfshirë inspektimin, i cili është i rëndësishëm për këtë Analizë.

Sipas Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore:

- » Mbikëqyrjen mbi ligjshmërinë e rregulloreve të njërive të vetëqeverisjes lokale dhe qytetit të Shkupit e kryen ministria përgjegjëse për kryerjen e punëve të vetëqeverisjes lokale.
- » Mbikëqyrjen mbi ligjshmërinë e punës së organeve të njërive të vetëqeverisjes lokale dhe qytetit të Shkupit e kryejnë organet e administratës shtetërore.
- » Mbikëqyrjen mbi kompetencat e deleguara e kryen organi i administratës shtetërore, kompetencat e të cilit u delegohen njërive të vetëqeverisjes lokale dhe Qytetit të Shkupit.

Lidhur me inspektimin, Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore parasheh se inspektimi përfshin mbikëqyrjen e zbatimit dhe zbatimit të ligjeve dhe rregulloreve tjera nga organet shtetërore, ndërmarrjet publike, kompanitë, institucionet, personat fizikë dhe juridikë. Në përputhje me kompetencat ligjore të përcaktuara në këtë mënyrë, inspektimi kryhet vetëm nga organet e administratës shtetërore brenda autorizimeve të tyre. Një inspektorat mund të krijohet si organ në kuadër të ministrive për të kryer inspektimin. Puna e inspektimit kryhet nga inspektorët.

Nga neni 43 paragrafi (1) i Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore, i cili duhet theksuar se e ka bazën e drejtpërdrejtë në nenin 95 të Kushtetutës dhe miratohet me shumicë 2/3 të votave (si dhe Kushtetuta. vetë), në mënyrë të qartë Nga kjo rezulton se inspektimet mund të kryhen vetëm nga organet e administratës shtetërore, dhe jo nga njësitë e vetëqeverisjes vendore. Prandaj, i gjithë koncepti i kryerjes së inspektimeve në nivel vendor, duke përfshirë edhe fushën e mbrojtjes së mjedisit, është i diskutueshëm nga pikëpamja kushtetuese dhe ligjore. Ndryshe, një regjim i tillë i ngurtë dhe konservator i rregullimit të inspektimit është i kuptueshëm nëse merret parasysh neni 115 i tekstit bazë të Kushtetutës, sipas të cilit përveç atyre kompetencave të decentralizuara me Kushtetutë, që janë kompetenca origjinale e komunave dhe Qyteti i Shkupit, pushteti qendror të bartë kompetenca shtesë tek njësitë e vetëqeverisjes lokale, por gjithmonë mbikëqyrja mbi ligjshmërinë, përfshirë mbikëqyrjen inspektuese të jetë në nivel qendror që të kontrollohen komunat.

1.3. Ligji për vetëqeverisjen lokale

Koncepti i shërbimeve qendrore të inspektimit është ndryshuar me Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale, i cili është miratuar në vitin 2005, i cili ka bazë edhe në Kushtetutë, në nenin 114 paragrafi (5) dhe i cili, si Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore miratohet me shumicë 2/3 e votave.

Në bazë të nenit 57 të Ligjit për Vetëqeverisje Lokale, organizohet administrata komunale për kryerjen e punëve nga kompetenca e organeve komunale. Administrata komunale është e organizuar në sektorë dhe departamente. Komuna mund të organizojë inspektorat komunal me qëllim të kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese mbi kryerjen e punëve nga kompetenca e saj, përkatësisht në nivel lokal. Organizimin, fushëveprimin dhe mënyrën e kryerjes së detyrave të administratës komunale i përcakton këshilli, me propozim të kryetarit të komunës.

Siç shihet, ka një përplasje mes dy ligjeve sistematike, pikërisht në pjesën e kompetencës për të kryer inspektime. Gjegjësisht, Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore parasheh se vetëm organet e administratës shtetërore mund të kryejnë inspektim, ndërsa Ligji për vetëqeverisjen lokale ofron mundësi që njësitë e vetëqeverisjes lokale të themelojnë inspektorat komunal. Pikërisht në segmentin e mjedisit, kompetencat e komunës në pajtim me nenin 22 pika 2 të Ligjit për Vetëqeverisje Lokale përfshijnë masat për mbrojtjen dhe parandalimin e ndotjes së ujit, ajrit, tokës, mbrojtjes së natyrës, mbrojtjes nga zhurma dhe jo. -rrezatimit jonizues.

Duhet theksuar se në vetë terminologjinë vërehet mospërputhja e Ligjit me Kushtetutën, sepse Kushtetuta përdor termin “mbrojtje e mjedisit” ndërsa ligji përdor termin “mbrojtje e mjedisit dhe natyrës”.

1.4. Ligji për qytetin e Shkupit

Ligji për Qytetin e Shkupit po ashtu krijon konfuzion institucional sa i përket inspektimit, veçanërisht në fushën e mjedisit jetësor, sepse në nenin 10 me të cilin janë përcaktuar kompetencat e Qytetit të Shkupit për mjedisin jetësor, në pikën 2 është paraparë se Qyteti kujdeset për mbrojtjen, marrjen e masave dhe parandalimin e ndotjes së ujit, ajrit, tokës, mbrojtjes së natyrës, mbrojtjes nga zhurma dhe rrezatimit jonizues në zonën e qytetit të Shkupit.

Mirëpo, në pikën 2, që i referohet kompetencave të qytetit të Skopjes në fushën e kujdesit shëndetësor, në pikën 4 parashikohet kompetenca për mbikëqyrjen shëndetësore mbi mjedisin dhe sëmundjet infektive. Është e paqartë se për çfarë lloj mbikëqyrjeje shëndetësore mjedisore bëhet fjalë, si do të realizohet dhe si do të diferencohet kjo mbikëqyrje nga ajo e shërbimeve të inspektimit qendror dhe vendor në fushën e mjedisit.

Edhe pse Ligji për Qytetin e Shkupit në nenin 10 pika 12 parasheh kompetencën e qytetit për mbikëqyrjen e kryerjes së punëve nga kompetenca e Qytetit të Shkupit, siç parashihet me Ligjin për vetëqeverisje lokale për komunat, qyteti Shkupit nuk i ofrohet mundësia për të krijuar shërbime inspektuese. siç mund të bëjnë komunat.

Mirëpo, në gjithë këtë përplasje formale juridike dhe konfuzion të rregulloreve themelore kushtetuese dhe ligjore për kryerjen e inspektimit, nëse merret parasysh neni 4 i Ligjit për Vetëqeverisje Lokale, i cili përcakton se Qyteti i Shkupit është njësi e veçantë e vetëqeverisjes lokale. -qeveria në të cilën plotësohen nevojat e përbashkëta dhe interesat e qytetarëve që dalin nga karakteri i qytetit të Shkupit, si kryeqytet i Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe që dispozitat e këtij ligji i referohen edhe qytetit të Shkupit, si njësi e veçantë e vetëqeverisjes lokale, përveç nëse me Ligjin për Qytetin e Shkupit nuk është rregulluar ndryshe, mund të konstatohet se qyteti mund të themelojë edhe shërbime inspektuese në bazë të Ligjit për vetëqeverisje lokale, pa marrë parasysh se cilin do të krijojë pasiguri të plotë juridike sepse nuk ka përcaktim të qartë të kompetencave ndërmjet qytetit dhe komunave brenda tij.

1.5. Ligji për mbikëqyrjen e inspektionit

Ashtu si e gjithë rregullorja që ka qenë objekt i analizës deri më tani, Ligji për Inspektimin rregullon në mënyrë josistematike statusin e shërbimeve vendore të inspektimit. Gjegjësisht, në pajtim me nenin 2 të Ligjit për mbikëqyrjen inspektuese, dispozitat e këtij ligji, të cilat i referohen procedurës për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese, zbatohen për shërbimet inspektuese të organizuara si organe në kuadër të ministrive ose si njësi organizative në kuadër të shtetit. organet e administratës. komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit. Dispozitat e këtij ligji, të cilat i referohen detyrimeve të shërbimeve inspektuese ndaj Këshillit Inspektues, zbatohen edhe për shërbimet inspektuese të organizuara si organe në kuadër të ministrive ose si njësi organizative brenda organeve të administratës shtetërore. Dispozitat e këtij ligji, të cilat i referohen kushteve për kryerjen e detyrës së

inspektorit dhe të drejtimit, zbatohen për shërbimet inspektuese të organizuara si organe në kuadër të ministrive ose si njësi organizative në kuadër të organeve të administratës shtetërore, komunave, komunave në qyteti i Shkupit dhe qyteti. Shkup.

Siç shihet, Ligji për mbikëqyrjen inspektuese vlen për inspektorët në komunat dhe qytetin e Shkupit:

- » në lidhje me procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese dhe
- » në lidhje me kushtet për kryerjen e detyrës së inspektorit dhe për menaxhimin.

Dispozitat e Ligjit për Mbikëqyrjen Inspektuese që i referohen obligimeve të shërbimeve inspektuese ndaj Këshillit inspektues nuk mbulojnë shërbimet inspektuese në nivel lokal, gjegjësisht në vetëqeverisjen lokale. Arsyeimi për këtë përjashtim të shërbimeve të inspektimit në pjesën e raportimit në Këshillin e Inspektimit qëndron në faktin se Këshilli është krijuar nga Qeveria dhe kontrolli i mundshëm i shërbimeve vendore të inspektimit nga ky organ mund të kuptohet si ndërhyrje e qendrës. ekzekutiv në vetëqeverisjen lokale. Për të vërtetuar apo refuzuar një pretendim të tillë do të jetë e nevojshme të përcaktohet natyra e inspektimit si kompetencë e vetëqeverisjes lokale, gjegjësisht nëse bëhet fjalë për kompetencë origjinale të njësive të vetëqeverisjes lokale, atëherë si një kërkesë mund të merret si e bazuar, por nëse nuk është çështje e kompetencës origjinale, atëherë kjo kërkesë është e pabazuar. Duke pasur parasysh faktin se Kushtetuta nuk e parasheh inspektimin si kompetencë parësore e vetëqeverisjes lokale, por kjo kompetencë e bartur me Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale, nuk ka asnjë pengesë që ekzekutivi qendror të mos kontrollojë pushtetin lokal. njësitë e vetëqeverisjes në ushtrimin e këtyre kompetencave.

Ndryshe, sipas Ligjit për Inspektim, shërbimet inspektuese organizohen si:

- » organet në kuadër të ministrive - inspektoratet shtetërore për fusha të caktuara;
- » Njësiti organizative për mbikëqyrje inspektuese në kuadër të organeve të administratës shtetërore - sektori ose departamenti për mbikëqyrje inspektuese dhe
- » Njësiti organizative për inspektim në kuadër të komunave, komunave në Qytetin e Shkupit dhe Qytetit të Shkupit - Sektori ose departamenti për inspektim.

Shërbimet e inspektimit lokal (sektori ose departamenti) drejtohen nga një drejtues. Po ashtu, për inspektorët lokal zbatohen dispozitat e Ligjit për mbikëqyrjen inspektuese, të cilat i referohen kushteve për kryerjen e detyrës së inspektorit, përkatësisht detyrimit për dhënien e provimit për inspektor, marrjes së licencës për inspektor dhe çështje të tjera statusore lidhur me inspektorët.

Megjithatë, Ligji për Inspektimin nuk ka dispozita të qarta sa i përket përcaktimit të kompetencave të shërbimeve vendore dhe qendrore të inspektimit, duke përfshirë edhe fushën e mbrojtjes së mjedisit, që është një çështje kyçe për shkak të funksionalitetit të shërbimeve të inspektimit.

1.6. Ligji për mjedisin jetësor ²

Ligji për mjedisin jetësor rregullon të drejtat dhe detyrat e Republikës së Maqedonisë së Veriut, komunës, qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit, si dhe të drejtat dhe detyrat e personave juridikë dhe fizikë në sigurimin e kushteve për mbrojtje dhe promovimi i mjedisit mjedisor, me qëllim të ushtrimit të së drejtës së qytetarëve për një mjedis të shëndetshëm.

Siç shihet nga lënda e rregullimit të këtij ligji, duhet të ketë dispozita për ndarjen e kompetencave ndërmjet pushtetit qendror dhe atij vendor, duke përfshirë edhe fushën e mjedisit.

Në bazë të nenit 194 të Ligjit për mjedisin jetësor, mbikëqyrjen mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregulloreve të nxjerra në bazë të këtij ligji e kryen organi i administratës shtetërore përgjegjës për çështjet e mjedisit jetësor. Ky seksion i referohet mbikëqyrjes administrative dhe nuk duhet të ngatërrohet me mbikëqyrjen inspektuese. Ndryshe, kjo dispozitë ligjore i jep kompetencë Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor që të vlerësojë në themel ligjshmërinë e të gjitha akteve dhe veprimeve të kryera nga njësiti e vetëqeverisjes vendore, në pjesën e mbrojtjes së mjedisit, si dhe të ndryshojë, anulojë. ose t'i shfuqizojë, nëse vlerëson se janë në kundërshtim me ligjin.

Inspektimin mbi zbatimin e Ligjit për mjedisin jetësor dhe akteve nënligjore të miratuara në bazë të këtij ligji, e kryen Inspektorati Shtetëror i Mjedisit, përmes inspektorëve shtetërorë të mjedisit jetësor dhe inspektorëve shtetërorë për mbrojtjen e natyrës (në tekstin e mëtejme: inspektorët shtetërorë).

Për çështjet nga kompetenca e komunës, Qytetit të Shkupit dhe komunave në qytetin e Shkupit, të përcaktuara me këtë ligj, mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji dhe rregulloreve të nxjerra në bazë të këtij ligji e kryen.

² Gazetar zyrtar e R. së Maqedonisë nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18

inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor të komunës, inspektorët e autorizuar mjedisor. Mjedisit i qytetit të Shkupit dhe inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor të komunave në qytetin e Shkupit (në tekstin e mëtejshëm: inspektorët e autorizuar).

Mbikëqyrja inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji në pjesën e tregtisë me produkte, gjysëmfabrikate, lëndë të para, substanca kimike, mbeturina të destinuara për përpunim dhe riciklim dhe paketim dhe shënjimin e produkteve dhe ambalazhimit me të dhëna për ndikimin në mjedis është kryhet nga Inspektorati Shtetëror i Tregut, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të tregut, Inspektorati shtetëror sanitar dhe shëndetësor, nëpërmjet inspektorëve shtetërorë sanitarë dhe shëndetësorë, Administrata fitosanitare nëpërmjet inspektorëve fitosanitarë dhe Inspektorati shtetëror për bujqësi nëpërmjet inspektorëve shtetërorë për bujqësi.

Mbikëqyrjen inspektuese mbi zbatimin e këtij ligji në pjesën e tregtisë me produkte, gjysëm të gatshme dhe lëndë të para të destinuara për konsum njerëzor për ushqim dhe pije dhe paketimin e tyre dhe shënimin me të dhëna për ndikimin në mjedis e kryen Drejtoria e Ushqimit përmes inspektorët e ushqimit.

Nga dispozitat ligjore të cekura, rezulton se inspektimi në fushën e mbrojtjes së mjedisit është shumë kompleks dhe kryhet nga disa shërbime inspektuese, gjegjësisht se ekziston:

- » Përcaktimi vertikal i kompetencave ndërmjet Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit dhe shërbimeve vendore të inspektimit.
- » Demarkacioni horizontal i kompetencave ndërmjet Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit dhe shërbimeve të tjera qendrore të inspektimit.

Ajo që është jashtëzakonisht e rëndësishme për këtë analizë është fakti se sipas Ligjit për mjedisin jetësor, Inspektorati Shtetëror i Mjedisit mbikëqyr punën e inspektorëve të autorizuar të mjedisit në zbatimin e rregulloreve mjedisore gjatë inspektimit. Kjo dispozitë ligjore është në përputhje me Kushtetutën, sepse inspektimi nuk është kompetencë origjinale e vetëqeverisjes lokale, por tregon se vendimi i Ligjit për Inspektimin, sipas të cilit shërbimet vendore inspektuese nuk i referohen inspektimit. Këshilli nuk ka as bazë kushtetuese dhe as logjike.

Ligji për Mjedisin dallon tre lloje të inspektorëve:

- » inspektorët shtetërorë të mjedisit jetësor,
- » inspektorët e mbrojtjes së natyrës dhe
- » inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor.

Detyrat e inspektorit shtetëror të mjedisit dhe inspektorit shtetëror për mbrojtjen e natyrës, përkatësisht inspektorit shtetëror të mjedisit jetësor dhe inspektorit të ekonomisë ujore mund t'i kryejë një person, nëse i plotëson kushtet e përcaktuara për inspektor shtetëror të mjedisit të përcaktuara me këtë ligj dhe i plotëson kushtet e parapara për inspektorin shtetëror për mbrojtjen e natyrës të përcaktuara me Ligjin për mbrojtjen e natyrës, përkatësisht të përcaktuara me Ligjin për ujërat, në bazë të vendimit të drejtorit të Inspektoratit Shtetëror për mjedisin jetësor.

Inspektor i autorizuar i mjedisit mund të jetë një person që plotëson kërkesat për inspektor shtetëror mjedisor në aspektin arsimor, si dhe plotëson kërkesat e nevojshme të përcaktuara me rregulloret për zyrtarët administrativë dhe/ose rregulloret për mbikëqyrjen inspektuese.

Ligji bën dallimin ndërmjet kompetencave të inspektorëve shtetërorë të mjedisit dhe inspektorëve vendorë të autorizuar të mjedisit jetësor. Gjegjësisht, inspektorët shtetërorë kanë 46 kompetenca të renditura në mënyrë të detajuar, ndërsa inspektorët e autorizuar vendorë kanë 16 kompetenca. Mirëpo, përkundër faktit se Ligji rregullon kompetencat e inspektimit në nivel shtetëror dhe lokal, ende ka një mbivendosje të kompetencave të inspektorëve të autorizuar me inspektorët shtetërorë, gjë që rezulton në konflikt pozitiv të kompetencave.

Në bazë të nenit 203 të Ligjit për mjedisin jetësor, inspektori i autorizuar vendor nxjerr vendime me të cilat obligohen organet mbikëqyrëse që t'i eliminojnë mangësitë e konstatuara, dhe nëse konstaton kundërvajtje, gjegjësisht vepër, fillon procedurë kundërvajtëse dhe/ose penale pranë gjykatës kompetente. Në raste urgjente, inspektori mund të lëshojë edhe urdhëra dhe ndalime verbale.

1.7. Projektligji për inspektim të mjedisit jetësor

Projektligji për Inspektim të mjedisit jetësor i cili është publikuar në Regjistrin Unik Elektronik të Rregulloreve (ENER), është aktualisht në konsultim³.

Ky ligj duhet të rregullojë kompetencën, punën dhe organizimin e inspektimit në media dhe fushat e mjedisit në nivel qendror dhe lokal (në tekstin e mëtejshëm: inspektimi mjedisor), përgatitjen e dokumenteve planifikuese për inspektimin

³ https://ener.gov.mk/files/propisi_files/ria1/4_1646230893Нацрт%20-%20закон_Закон%20за%20инспекциски%20надзор%20во%20живот.pdf

mjedisor, të drejtat, detyrat dhe kompetencat. të inspektorëve, si dhe bashkëpunimin dhe mbikëqyrjen në fushën e inspektimit mjedisor. Ky është ligji i parë i këtij lloji, i cili në vend që të rregullojë një inspektorat të caktuar shtetëror, siç ka ndodhur deri më tani, tenton të rregullojë inspektimet në fushën e mjedisit jetësor, ku do të përfshihen inspektorë shtetërorë dhe të autorizuar vendorë. Nëse ruhet koncepti aktual i dualizmit në kryerjen e inspektimeve në zona të caktuara (në nivel qendror dhe vendor), atëherë një zgjidhje e tillë ligjore ka justifikimin e saj, sepse do të mund të zgjidhen sistematikisht problemet për sa i përket kompetencave dhe mbivendosjes së tyre. pra dhe për sa i përket vartësisë ligjore dhe kontrollit efektiv të shërbimeve të inspektimit vendor nga qendra.

Në bazë të projektzgjdhjes ligjore, inspektimi mjedisor do të kryhet nga inspektorët në përputhje me kompetencat e tyre të përcaktuara në këtë ligj dhe rregulloret në fushën e mjedisit, si dhe rregulloret të tjera në të cilat parashikohet kompetenca e tyre, për të siguruar zbatimin e rregulloreve në fushën e mjedisit nga subjektet e inspektimit.

Inspektimi mjedisor do të kryhet në nivel qendror dhe lokal. Organi kompetent për inspektimin mjedisor në nivel qendror do të vazhdojë të jetë Inspektorati Shtetëror për Mjedis. Inspektorati do të kryejë inspektimin mjedisor nëpërmjet inspektorëve shtetërorë të mjedisit, inspektorëve shtetërorë për mbrojtjen e natyrës dhe inspektorëve të ekonomisë ujore (në tekstin e mëtejme: inspektorët shtetërorë) në pajtim me kompetencat e përcaktuara me këtë ligj dhe me rregulloret nga fusha e mjedisit, si dhe me rregulloret të tjera. në të cilat parashikohet kompetenca e tyre.

Inspektimi mjedisor në nivel lokal do të ushtrohet përmes inspektorëve të autorizuar mjedisor të komunës, komunave në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit, të cilët do të dislokohen në njësitë organizative të themeluara në kuadër të komunave, komunave në qytetin e Shkupi dhe qyteti i Shkupit. Inspektorët e autorizuar do të kryejnë mbikëqyrjen inspektuese në mjedis në pajtim me kompetencat e përcaktuara në këtë ligj dhe me rregulloret nga lëmia e mjedisit jetësor, si dhe me rregulloret tjera në të cilat është paraparë kompetenca e tyre. Për kryerjen e inspektimeve mjedisore në territorin e komunës, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit, kryetari i komunës, komunat në qytetin e Shkupit dhe qytetin e Shkupit, do të obligohen të punësojnë së paku një person në administratën lokale, i cili do të punojë ekskluzivisht nga një inspektor i autorizuar i mjedisit jetësor.

Për inspektimin e mjedisit jetësor, komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe/ose Qyteti i Shkupit do të mund të formojnë një administratë të përbashkët për inspektim mjedisor, përkatësisht do të mund të autorizojnë një person të punësuar në administratën lokale si të autorizuar. inspektor nga një komunë të kryejë punët e

inspektorit të autorizuar në territoret e disa komunave në mënyrën e përcaktuar në marrëveshjen e lidhur për bashkëpunim ndërkomunal. Marrëveshja për bashkëpunim ndërkomunal, e cila krijon një administratë të përbashkët për kryerjen e inspektimeve mjedisore, do të përcaktojë detyrimisht detyrimet e inspektorëve të autorizuar në përputhje me ligjin, zonën në të cilën do të operojnë, shpërndarjen e kostove për inspektimin mjedisor, si dhe si dhe përmbushjen e detyrimeve të tjera që rrjedhin nga ky ligj dhe ligj tjetër, të cilat kanë të bëjnë me kryerjen e inspektimit mjedisor.

Me qëllim të zbatimit më efikas të rregulloreve nga sfera e mjedisit jetësor në nivel lokal, kryetari i komunës, komunës në qytetin e Shkupit dhe qytetit të Shkupit, do të mund të caktojë inspektor të autorizuar për një periudhë të caktuar. të kryejë inspektimin vetëm për një zonë të caktuar dhe/ose të mesme dhe/ose për aktivitete të caktuara të specializuara.

Të gjitha mundësitë e përmendura deri më tani kanë qenë në dispozicion të kryetarëve të komunave sa i përket kryerjes së inspektimit, përfshirë edhe atë të mjedisit, kështu që tani vetëm këto mundësi janë sistemuar në një zgjidhje ligjore.

Ajo që është realisht e re në ligj është se parashikon planifikimin e inspektimeve mjedisore që të kryhen me miratimin e:

- » Strategjia Kombëtare për Inspektimin e mjedisit jetësor;
- » Programi i Inspektimit të Mjedisit për Republikën e Maqedonisë së Veriut;
- » Plani vjetor për inspektimin e mjedisit jetësor dhe
- » Plani mujor i inspektimit të mjedisit jetësor.

Nga aspekti i mbikëqyrjes strategjike dhe të planifikuar të mjedisit, projektligji realisht paraqet një risi, e cila nuk njihet më në punën e asnjë shërbimi inspektues, e ajo është miratimi i një Strategjie të posaçme për Inspektimin e Mjedisit, e cila nëse miratuar siç është parashikuar, mund të përmirësojë shumë situatën në fushën e inspektimit të mjedisit jetësor.

Strategjia do të miratohet në përputhje me politikat dhe objektivat mjedisore të përcaktuara në dokumentet strategjike dhe planifikuese për mjedisin jetësor, si dhe objektivat e përcaktuara në rregulloret mjedisore, nga Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut me propozim të drejtorit të Inspektoratit. Projektligji parashikon se Strategjia miratohet për një periudhë jo më pak se gjashtë vjet dhe i referohet inspektimit mjedisor në tërë territorin e Republikës së Maqedonisë së Veriut të subjekteve që kryejnë veprimtari dhe aktivitete që i nënshtrohen inspektimit të mjedisit jetësor.

Zbatimi i Strategjisë do të bëhet përmes miratimit të Programit për inspektim mjedisor të Republikës së Maqedonisë së Veriut, i cili do të miratohet çdo tre vjet. Programi do të miratohet nga Inspektorati Shtetëror i Mjedisit në bazë të propozimeve të përgatitura nga komunat në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe Qyteti i Shkupit. Zbatimi i Strategjisë do të monitorohet nga Inspektorati Shtetëror.

Bazuar në këto dokumente strategjike, do të miratohen planet vjetore dhe mujore të inspektimit. Siç shihet, në kryerjen e inspektimeve në lidhje me mbrojtjen e mjedisit jetësor vendoset një qasje strategjike e sistematizuar ose e koordinuar, e cila mund të kapërcejë problemet e konstatuara. Megjithatë, ligji nuk i zgjidh problemet me kapacitetet institucionale të shërbimeve të inspektimit dhe pa kapacitete të tilla ky ligj mund të mbetet shkronjë e vdekur në letër, pra nuk do të mund të zbatohet në mënyrë konsistente në praktikë.

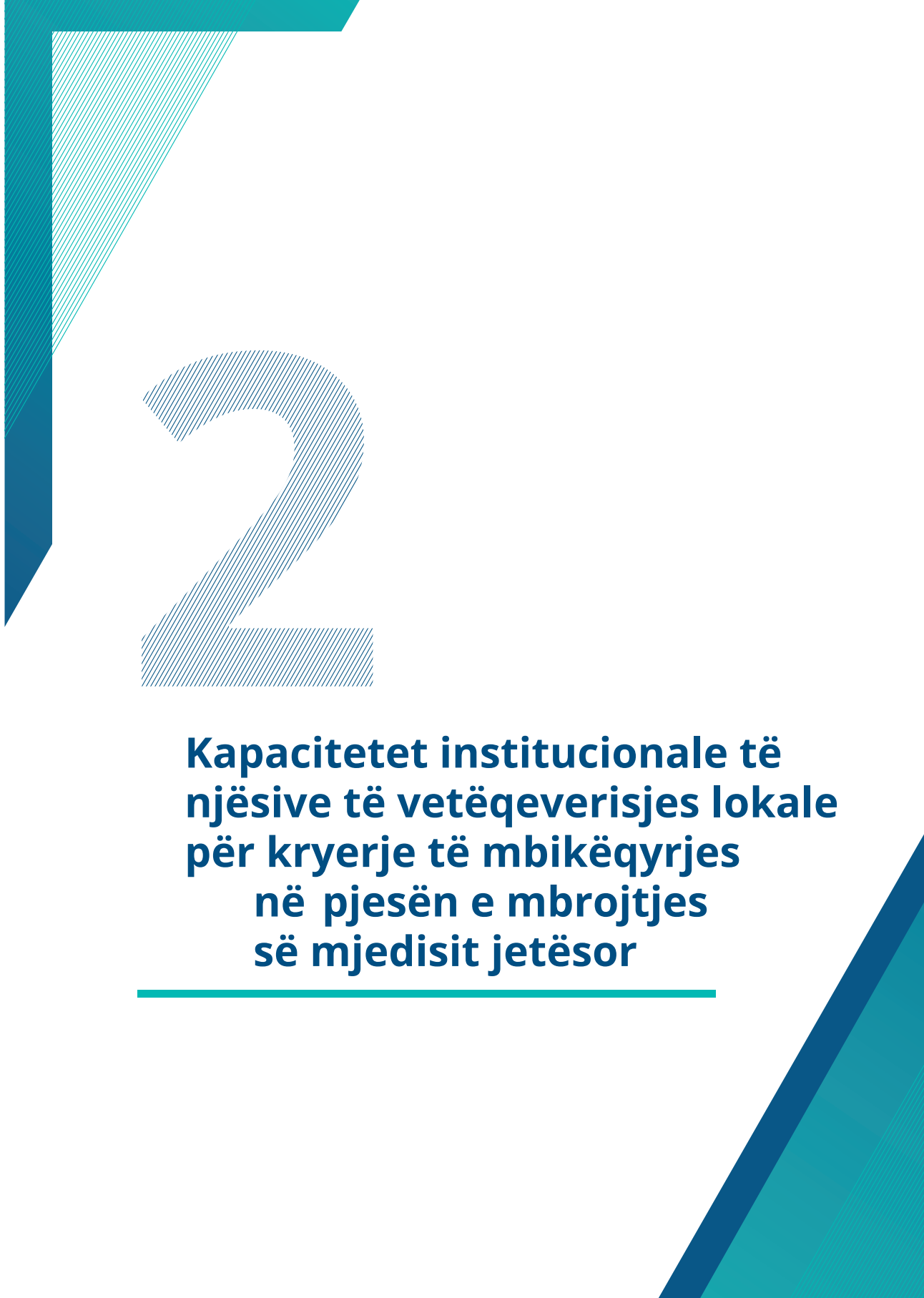
1.8. Përfundime

Analiza e kornizës kushtetuese dhe ligjore për funksionimin e shërbimeve të inspektimit, përfshirë ato në fushën e mjedisit jetësor, tregon mangësi, kundërthënie dhe mospërputhje të mëdha, për shkak të të cilave inspektimi mjedisor nuk mund të jetë plotësisht efektiv. Konkretisht, janë disa çështje dhe probleme të hapura që duhet të zgjidhen si parakusht themelor për reformën e inspektimit në përgjithësi, duke përfshirë edhe atë në fushën e mbikëqyrjes së mjedisit jetësor, dhe atë.:

1. Kushtetuta e Republikës së Maqedonisë së Veriut nuk parasheh mundësi që njësitë e vetëqeverisjes lokale të kryejnë mbikëqyrje inspektuese. Kujdesi për zbatimin e ligjeve i është besuar pushtetit ekzekutiv qendror, gjegjësisht qeverisë, për shkak të së cilës nga aspekti i kushtetutshmërisë është kontestuese mundësia e bartjes së kompetencave të inspektimit tek njësitë e vetëqeverisjes lokale, veçanërisht në prizëm. të parimit të ndarjes së pushteteve dhe të së drejtës së garantuar me kushtetutë të vetëqeverisjes vendore.
2. Ligji për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore si ligj sistematik shprehimisht përcakton se inspektimet mund të kryhen nga organet e administratës shtetërore, gjë që përjashton mundësinë që njësitë e vetëqeverisjes lokale të kenë një kompetencë të tillë.
3. Inspektimi në vetëqeverisjen lokale parashihet me Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale, i cili është edhe ligj sistematik. Gjegjësisht, edhe pse ky ligj nuk parasheh kompetencën e njërive të vetëqeverisjes lokale për të kryer mbikëqyrje

inspektuese, por në pjesën e organizimit të njërive të vetëqeverisjes lokale parasheh mundësinë e krijimit të shërbimeve inspektuese.

4. Ligji për Qytetin e Shkupit nuk përmban dispozita lidhur me mbikëqyrjen inspektuese, përveç një dispozite krejtësisht të paqartë për mbikëqyrjen mjedisore për mbrojtjen e shëndetit të njerëzve. Mirëpo, nëse e kemi parasysh faktin se Ligji për vetëqeverisje lokale vlen edhe për qytetin e Shkupit, prandaj dispozita për themelimin e shërbimit inspektues sipas këtij ligji vlen edhe për qytetin.
5. Ligji për mbikëqyrjen inspektuese i rregullon shërbimet vendore inspektuese në mënyrë jokonsistente, përkatësisht në lidhje me procedurën për kryerjen e mbikëqyrjes inspektuese dhe në lidhje me çështjet statusore të inspektorëve. Ky ligj vlen edhe për inspektorët vendorë, ndërsa ligji nuk vlen për llogaridhënien e shërbimeve vendore të inspektimit ndaj Këshillit të Inspektimit. Duke qenë se i gjithë procesi i planifikimit të inspektimeve nga shërbimet qendrore të inspektimit kryhet nëpërmjet Këshillit të Inspektimit, shërbimet e inspektimit të ngritura në nivel qendror dhe vendor mund të mos jenë efikase dhe të harmonizuara nëse nuk kanë të njëjtën qendër koordinimi. Fakti që shërbimet qendrore të inspektimit mund të kontrollojnë ato vendore, si dhe fakti që Projektligji i ri për Inspektimin e Mjedisit jetësor parashikon një proces të koordinuar të miratimit të planeve të punës, dëshmon se nuk ka asnjë pengesë ligjore formale që shërbimet vendore të inspektimit të jenë. koordinohen dhe raportojnë në Këshillin e Inspektimit, megjithëse janë në prag të një institucioni qeveritar.
6. Projektligji për Inspeksionin e mjedisit jetësor nuk e lë mundësinë e zgjidhjes së problemit me kapacitetet institucionale të shërbimeve inspektuese që kryejnë mbikëqyrjen mjedisore, gjegjësisht sistemmon vetëm zgjidhjet ekzistuese ligjore për bashkëpunim ndërkomunal në një vend, të cilat nuk janë bërë deri më tani. dhe rezultatet e pritura. Ky projektligj është një bazë shumë e mirë për rregullimin e plotë të inspektimit në fushën e mjedisit.

2

**Kapacitetet institucionale të
njësive të vetëqeverisjes lokale
për kryerje të mbikëqyrjes
në pjesën e mbrojtjes
së mjedisit jetësor**

2. Kapacitetet institucionale të njësive të vetëqeverisjes lokale për kryerje të mbikëqyrjes në pjesën e mbrojtjes së mjedisit jetësor

Formalisht- juridikisht, korniza ligjore dhe institucionale për kryerjen e inspektimeve në lidhje me mjedisin përbëhet nga:

1. Inspektorati Shtetëror i Mjedisit;
2. Qyteti i Shkupit dhe
3. 80 komuna në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Sipas të dhënave të Ministrisë së Shoqërisë Informative dhe Administratës të publikuar në Raportin nga Regjistri i të punësuarve në sektorin publik. 4, deri në mars 2021, në Inspektoriatin Shtetëror të Mjedisit ishin 21 punonjës, por nga të dhënat që disponojmë nuk mund të përcaktohet se sa prej punonjësve janë inspektorë dhe sa mbeten staf administrativ dhe ndihmës.

Nga të dhënat që përmban Analiza e kornizës ligjore dhe kapaciteteve administrative për mbrojtjen e mjedisit nga prilli 2015 5, i përgatitur në kuadër të tuining projektit "Forcimi i kapaciteteve administrative në nivel qendror dhe vendor për zbatimin e legjislacionit për mjedisin jetësor, në atë kohë Inspektorati Shtetëror për Mbrojtjen e Mjedisit jetësor kishte drejtor, drejtues të Departamentit të Mbikëqyrjes Mjedisore dhe Drejtues të Departamentit të Mbrojtjes së Natyrës dhe Mbikëqyrja e Ujit dhe 19 inspektorë shtetërorë të mjedisit (11 prej tyre janë edhe inspektorë shtetërorë për mbrojtjen e natyrës) dhe 4 personel administrativ). Siç shihet në atë periudhë inspektorati ka pasur 25 punëtorë pa drejtor, që do të thotë se për katër vite numri i të punësuarve është zvogëluar për katër persona.

Aktualisht nuk ka të dhëna për numrin e inspektorëve të mjedisit në nivel lokal dhe në këtë raport thuhet se në nivel komunal ka mungesë të stafit dhe burimeve financiare të nevojshme për t'iu përgjigjur funksioneve kyçe të menaxhimit të

4 https://www.mioa.gov.mk/sites/default/files/pbl_files/documents/reports/izvestaj_registar_2020_rev.1.01.pdf

5 http://sei.gov.mk/clients/sei/admin/ckeditor/ckfinder/userfiles/images/1%201%202_Assessment%20report_150629.pdf

mjedisit. Kapaciteti i NJVL-ve për të zbatuar ligjet mjedisore është i pamjaftueshëm dhe ndonjëherë mungon plotësisht. Është e vështirë për komunat e vogla të ofrojnë staf të trajnuar mjaftueshëm. Në vitin 2014 janë parashikuar 271 vende të lira pune për nëpunës civilë që punojnë në zbatimin e legjislacionit mjedisor, nga të cilat janë plotësuar 82 dhe janë parashikuar 209 vende vakante për inspektorë vendorë mjedisorë, nga të cilët 110 janë emëruar. Kështu mund të konstatohet se në prill 2015 ishin 110 inspektorë të autorizuar komunal.

2.1. Kapacitetet njerëzore të shërbimeve lokale të inspektimit për inspektim të mjedisit jetësor

Nga të dhënat e marra nga vetë komunat dhe Qyteti i Shkupit, gjendja me punët e sistematizuara të inspektorëve të autorizuar komunal të mjedisit aktualisht është si vijon:

Komuna	Ka/Nuk ka	Numri
1. <i>Aerodrom</i>	PO	5
2. <i>Haračinë</i>	PO	1
3. <i>Berovë</i>	PO	1
4. <i>Manastir</i>	PO	1
5. <i>Bogdanci</i>	PO	2
6. <i>Bogovina</i>	PO	3
7. <i>Bosilova</i>	PO	1
8. <i>Brvenica</i>	PO	1
9. <i>Buteli</i>	PO	1
10. <i>Valandova</i>	PO	1
11. <i>Vasileva</i>	PO	1
12. <i>Vevçani</i>	JO	0
13. <i>Velesi</i>	PO	1
14. <i>Vinica</i>	PO	2
15. <i>Vrapçishti</i>	PO	5

16. <i>Gazi Baba</i>	PO	1
17. <i>Gjevgjelia</i>	PO	1
18. <i>Gostivari</i>	PO	3
19. <i>Gradsko</i>	HE	0
20. <i>Dibra</i>	PO	1
21. <i>Debarca</i>	PO	1
22. <i>Delçeva</i>	JO	0
23. <i>Demir Kapija</i>	PO	1
24. <i>Demir Hisari</i>	PO	1
25. <i>Dojrani</i>	PO	1
26. <i>Dollneni</i>	PO	1
27. <i>Gjorçe Petrovi</i>	PO	1
28. <i>Zhelina</i>	PO	1
29. <i>Zelenikova</i>	PO	1
30. <i>Zrnovci</i>	PO	1
31. <i>Ilinden</i>	PO	1
32. <i>Jegunovca</i>	PO	1
33. <i>Kavadarci</i>	PO	4
34. <i>Karposhi</i>	PO	1
35. <i>Karbinci</i>	JO	0
36. <i>Kisela Voda</i>	PO	2
37. <i>Kërçova</i>	PO	1
38. <i>Konçe</i>	PO	1
39. <i>Kratova</i>	PO	1
40. <i>Kočani</i>	PO	1
41. <i>Krivogashtani</i>	PO	3
42. <i>Krusheva</i>	JO	0
43. <i>Likova</i>	PO	3

44. Mavrova dhe Rostusha	PO	3
45. Makedonska Kamenica	JO	0
46. Makedonski Brod	PO	1
47. Mogila	PO	2
48. Negotino	PO	1
49. Novaci	PO	1
50. Novo sello	PO	1
51. Ohri	PO	1
52. Petroveci	PO	1
53. Pehçeva	PO	1
54. Plasnica	PO	2
55. Prilepi	PO	1
56. Probishtipi	PO	1
57. Padovishi	PO	3
58. Rankovce	PO	1
59. Resnjë	PO	1
60. Rosoman	JO	0
61. Saraj	PO	1
62. Sveti Nikole	PO	1
63. Sopishte	PO	1
64. Staro Nagoriçane	PO	3
65. Struga	PO	1
66. Strumica	PO	1
67. Studeniçani	JO	0
68. Tearca	PO	1
69. Tetova	PO	1
70. Qendra	PO	2
71. Qendra Zhupë	PO	1

72. Çairi	PO	2
73. Çashka	JO	0
74. Çeshinovo Obleshevo	PO	1
75. Çuper Sandevë	PO	3
76. Shtipi	PO	6
77. Shuto Orizari	PO	2
78. Qyteti i Shkupit	PO	6
79. Kumanova	PO	1
80. Llozova	JO	0
81. Oslomej	JO	0

Sa i përket plotësimit të vendeve të punës të inspektorëve të autorizuar komunal të mjedisit, situata paraqitet si më poshtë:

Komuna	Ka/Nuk ka	Numri
1. Aerodrom	PO	5
2. Haraçinë	PO	1
3. Berovë	PO	1
4. Manastir	PO	1
5. Bogdanci	PO	0
6. Bogovina	PO	3
7. Bosilova	PO	1
8. Brvenica	PO	1
9. Buteli	PO	1
10. Valandova	PO	1
11. Vasileva	PO	1
12. Vevçani	JO	0

13. <i>Velesi</i>	PO	0
14. <i>Vinica</i>	PO	2
15. <i>Vrapçishti</i>	PO	5
16. <i>Gazi Baba</i>	PO	1
17. <i>Gjevgjelia</i>	PO	1
18. <i>Gostivari</i>	PO	3
19. <i>Gradsko</i>	JO	0
20. <i>Dibra</i>	PO	0
21. <i>Debarca</i>	PO	0
22. <i>Delçeva</i>	JO	0
23. <i>Demir Kapija</i>	PO	1
24. <i>Demir Hisari</i>	PO	1
25. <i>Dojrani</i>	PO	1
26. <i>Dollneni</i>	PO	1
27. <i>Gjorçe Petrovi</i>	PO	1
28. <i>Zhelina</i>	PO	1
29. <i>Zelenikova</i>	PO	0
30. <i>Zrnovci</i>	PO	1
31. <i>Ilinden</i>	PO	1
32. <i>Jegunovca</i>	PO	1
33. <i>Kavadarci</i>	PO	4
34. <i>Karposhi</i>	PO	1
35. <i>Karbinci</i>	JO	0
36. <i>Kisela Voda</i>	JO	0
37. <i>Kërçova</i>	PO	1
38. <i>Konçe</i>	PO	1

39. <i>Kratova</i>	JO	1
40. <i>Kočani</i>	PO	1
41. <i>Kumanova</i>	PO	3
42. <i>Krusheva</i>	JO	0
43. <i>Likova</i>	PO	3
44. <i>Mavrova dhe Rostusha</i>	PO	3
45. <i>Makedonska Kamenica</i>	JO	0
46. <i>Makedonski Brod</i>	PO	1
47. <i>Mogila</i>	PO	2
48. <i>Negotino</i>	PO	1
49. <i>Novaci</i>	PO	1
50. <i>Novo sello</i>	PO	1
51. <i>Ohri</i>	PO	1
52. <i>Petroveci</i>	JO	0
53. <i>Pehçeva</i>	PO	1
54. <i>Plasnica</i>	PO	2
55. <i>Prilepi</i>	PO	1
56. <i>Probishtipi</i>	PO	1
57. <i>Padovishi</i>	PO	3
58. <i>Rankovce</i>	PO	1
59. <i>Resnjë</i>	PO	1
60. <i>Rosoman</i>	JO	0
61. <i>Saraj</i>	PO	1
62. <i>Sveti Nikole</i>	PO	1
63. <i>Sopishte</i>	PO	1
64. <i>Staro Nagoriçane</i>	PO	3

65. Struga	PO	1
66. Strumica	PO	1
67. Studeniçani	JO	0
68. Tearca	PO	1
69. Tetova	PO	1
70. Qendra	PO	2
71. Qendra Zhupë	PO	1
72. Çairi	PO	2
73. Çashka	JO	0
74. Çeshinovo Obleshevo	PO	1
75. Çuper Sandevë	PO	3
76. Shtipi	PO	6
77. Shuto Orizari	PO	2
78. Qyteti i Shkupit	PO	6
79. Krivogashtani	PO	3
80. Llozova	JO	0
81. Oslomej	JO	0

3. Nga gjithsej 62 komuna që kanë autorizuar inspektorë komunalë të mjedisit jetësor, 43 komuna kanë vetëm një inspektor, dhe vetëm 19 komuna kanë më shumë se një inspektor.
4. Ajo që vihet re veçanërisht është se shumica e komunave që kanë më shumë se një inspektor komunal të mjedisit të autorizuar janë komuna rurale (Krivogashtani-3, Çucer Sandevo-3, Staro Nagoriçane -3, Radovish -3, Plasnica-2, Mogilla -2. , Mavrovë dhe Rostushë -3, Likovë - 3, Vrapçisht - 5, Vinicë -2 dhe Bogovinë-3).
5. Velezi dhe Kisella Voda dallohen nga komunat më të mëdha që nuk kanë asnjë inspektor të autorizuar të mjedisit jetësor.

2.2. Përfundime

Nga të dhënat e marra për gjendjen me vendet e lira të sistemuara dhe të plotësuara të inspektorëve të autorizuar komunal nëpër komuna, rezulton:

1. Shumica e komunave në aktet e sistematizimit kanë paraparë punë të tilla, gjegjësisht nga 80 komuna dhe qyteti i Shkupit, në 70 ka vende të sistematizuara të inspektorëve të autorizuar komunal, 11 nuk i kanë sistemuar punë të tilla (Vevçani, Gradsko, Dellçevë, Karbinci, Krushevë, Makedonska Kamenica, Rosoman, Studeniçan, Çashkë, Lozovë dhe Oslomej).
2. Shumica e komunave i kanë plotësuar pozitat e inspektorëve të autorizuar komunal, gjegjësisht 62 nga komunat kanë inspektorë komunalë të mjedisit të autorizuar, ndërsa 19 jo.

3

**Gjetjet nga fokus grupet
e mbajtura**

3. Gjetjet nga fokus grupet e mbajtura

Përtë përcaktuar dhe perceptuar plotësisht situatën reale me shërbimet inspektuese përgjegjëse për mbrojtjen e mjedisit dhe natyrës, problemet dhe sfidat me të cilat përballen, pikëpamjet dhe rekomandimet e tyre për përmirësimin e situatës, si dhe për të kuptuar pikëpamjet e shoqërisë civile. Për sa i përket situatës në zonë, në periudhën nga data 4 deri më 6 tetor 2021, janë mbajtur tre fokus grupe në të cilat janë ftuar dhe kanë marrë pjesë aktorët përkatës të zonës, si më poshtë:

1. Më 4 tetor u mbajt një fokus grup, në të cilin u ftuan dhe morën pjesë drejtori dhe inspektorët nga Inspektorati Shtetëror i Mjedisit;
2. Më 5 tetor është mbajtur fokus grupi në të cilin janë ftuar dhe kanë marrë pjesë inspektorët e autorizuar të mjedisit jetësor nga njësitë e vetëqeverisjes lokale dhe Qyteti i Shkupit dhe
3. Më 6 tetor u mbajt një fokus grup në të cilin ishin ftuar dhe morën pjesë përfaqësues të organizatave të shoqërisë civile, përfshirë Asociacionin e Njësive të Vetëqeverisjes Lokale.

Për shkak të situatës së pandemisë, fokus grupet u mbajtën online.

Gjetjet e mëposhtme dalin nga fokus grupet e mbajtura:

a) Inspektorët shtetërorë dhe komunalë të autorizuar të mjedisit përballen me probleme të mëdha në zbatimin e Ligjit për Inspektimin, gjë që e vështirëson zbatimin e ligjit. Nga problemet e treguara mund të dallohen sa vijon:

- » Planet dhe raportet që në bazë të ligjit duhet të përgatiten nga shërbimet inspektuese për t'iu përshtatur punës së tyre. Për shembull, kërkohet planifikimi i inspektimeve të jashtëzakonshme që kryhen me iniciativë të qytetarëve, ndaj është e pamundur që inspektorët të parashikojnë se sa iniciativa do të marrin gjatë muajit për t'i planifikuar ato.
- » Këshilli Inspektues të kryejë çdo koordinim në punën e shërbimeve inspektuese, i cili është i një rëndësie të veçantë kur ekzistojnë shërbime inspektuese për të njëjtën zonë në nivel qendror dhe vendor, rezultati i vetëm i punës së tyre është paraqitja e kërkesave për plane dhe plane dhe raportet
- » Instituti i qortimit i cili me Ligjin për Inspeksionin është i detyrueshëm, është i pazbatueshëm dhe i palogjikshëm, sepse nuk mund të shqiptohet vërejtje për çdo shkelje të bërë të ligjit, sidomos jo për ata që shkaktojnë dëme të

mëdha. Ndryshe, pa rregullim eksplisit të këtij instituti në ligj, është aplikuar në praktikë, sepse inspektorët gjithmonë kanë pasur rol parandalues, gjegjësisht i kanë edukuar subjektet e mbikëqyrjes, dhe në rast të lëndimeve të lehta u kanë dhënë mundësi të korrigjojnë punën e tyre pa u imponuar masat e inspektimit dhe të iniciojë procedurë kundërvajtëse

- » Ligji për Inspektimin nuk i dallon qartë kompetencat e inspektorëve nga ato të organeve hetimore (Prokuroria Publike dhe Ministria e Brendshme), për shkak të së cilës shumë shpesh prishmëritë e publikut shkojnë përtej kompetencave të shërbimeve inspektuese, gjë që shkakton presion të panevojshëm. dhe shkakton zhgënjim publik për çështjet për të cilat inspektorët nuk kanë fare juridiksion.

b) Përveç problemeve me Ligjin për Inspektim, inspektorët shtetërorë dhe komunalë të autorizuar të mjedisit ballafaqohen me probleme edhe me ligjet që rregullojnë çështjet mjedisore, si Ligji për Mjedisin jetësor, Ligji për Natyrën dhe Ligji për Menaxhimin e mbeturinave etj. dhe ajo:

- » Ligjet ndryshohen shumë shpesh për shkak të së cilës nuk ka siguri dhe siguri juridike, ku ligjet më të vjetra janë edhe më të mira se ato që tani janë duke u përgatitur dhe miratuar.
- » Shumë nga kryetarët e komunave nuk kanë njohuri për këto ligje, për shkak të mos zbatimit të duhur të tyre
- » Ashtu si kryetarët e komunave dhe qytetarët, ata nuk dinë për të drejtat dhe detyrimet e tyre që dalin nga këto ligje, as nuk i njohin kompetencat e inspektorëve, prandaj shpeshherë kërkojnë nga ata gjëra për të cilat nuk kanë kompetencë.

c) Inspektorët, si në nivel qendror ashtu edhe në atë lokal, ballafaqohen me probleme me ligje të tjera, siç është Ligji për Kundërvajtje, sepse gjobat JO janë të fiksuara, kështu që inspektorët kanë problem të iniciojnë procedurë kundërvajtëse sepse nuk e kanë mekanizmin e shlyerjes dhe as parametrat si të matet gjoba. Prandaj, gjithmonë përcaktohet shuma më e ulët e gjobës në ligj.

d) Duke pasur parasysh rëndësinë dhe specifikën e inspektimeve mjedisore që kërkojnë arsimim, aftësi dhe trajnim të veçantë, zgjidhja më e përshtatshme do të ishte centralizimi i këtij lloji të mbikëqyrjes. Kjo do të thoshte se Inspektorati Shtetëror i mjedisit jetësor do të ishte i vetmi përgjegjës për kryerjen e inspektimeve të mjedisit jetësor si shtet, dmth. në nivel qendror dhe lokal përmes zyrave rajonale përkatësisht rajonale ose lokale në komuna ose rajone.

e) Përveç problemeve ligjore, inspektorët përballen edhe me probleme praktike si:

- » Personel pa pilot dhe teknik i shkarkuar, mungesa e mjeteve bazë për punë dhe automjete
- » Mungesa e trajnimeve dhe mekanizmave për zhvillim të vazhdueshëm profesional të inspektorëve, dhe zona po ndryshon shumë shpejt dhe kërkon zhvillim të vazhdueshëm profesional.
- » Mungesa e laboratorit dhe mjeteve të duhura teknike që janë thelbësore për konstatimin e gjendjes faktike gjatë kontrollit, veçanërisht për faktin se kjo gjendje mund të ndryshohet në një kohë shumë të shkurtër, kështu që nëse nuk kontrollohet dhe konstatohet menjëherë atëherë nuk ka prova të shkeljes së ligjit
- » konflikti i interesit, sepse komuna autorizon inspektorin dhe njëkohësisht emëron drejtorët e ndërmarrjeve publike dhe këta inspektorë duhet t'i kontrollojnë dhe sanksionojnë këta drejtorë dhe
- » Nuk ka specializim të inspektorëve, kështu që në praktikë inspektorët duhet të mbulojnë ligje dhe fusha shumë të ndryshme.
- » mbivendosje e legjislacionit që shpesh është në përplasje
- » Nuk ka mekanizma formal të llogaridhënies së inspektorëve komunalë të autorizuar ndaj Inspektoratit Shtetëror të mjedisit jetësor dhe në praktikë vetëm 15 deri në 20 komuna dorëzojnë raporte në Inspektoratin Shtetëror në përputhje me rregulloret që nuk janë në fuqi.
- » Një numër i madh i komunave nuk kanë pasur inspektorë të autorizuar komunal ose inspektorët e autorizuar nuk kryejnë mbikëqyrje në kuadër të kompetencave të tyre, për çka barra bie mbi inspektorët shtetëror.
- » Inspektorët e autorizuar komunal nuk kanë asnjë përgjegjësi sepse për ta nuk vlejnë këto dispozita të Ligjit për Inspektim.
- » Mungojnë procedurat standarde të funksionimit (SOP) për të gjitha procedurat e inspektimit
- » Mungesa e bashkëpunimit të inspektorëve të autorizuar komunal me Këshillin inspektues, për çdo gjë që u nevojitet komunikojnë me Inspektoratin Shtetëror të Mjedisit dhe prej tyre kanë mbështetje të plotë, veçanërisht profesionale.
- » Mungesa e kapaciteteve në nivel lokal, veçanërisht në komunat më të vogla për të ushtruar kompetencat e tyre ligjore.
- » Masat dhe gjobat e parashikuara me ligj janë joefektive, sepse nuk është problem që kompanitë e mëdha të paguajnë gjobë dhe të vazhdojnë të shkelin ligjin.
- » Mungesa e parametrave objektivë sipas të cilave do të përcaktohet numri i nevojshëm i inspektorëve për të kontrolluar në mënyrë efektive mbrojtjen e mjedisit.

Nga bisedat me të gjithë pjesëmarrësit në diskutimet e fokus grupeve, mund të nxirret një përfundim i përgjithshëm se ka nevojë të ndryshohet i gjithë koncepti i inspektimit, gjegjësisht të krijohet një mekanizëm qendror inspektues në fushën e mjedisit.

3.1. Përfundime

Nga ajo që u diskutua në fokus grupet dhe problemet e paraqitura mund të nxirren përfundimet e mëposhtme:

1. Legjislacioni është shumë i gjerë dhe i pamjaftueshëm pasi shkakton shumë probleme në funksionimin e shtetit dhe të inspektorëve lokal të autorizuar të mjedisit jetësor, sepse parashikon shumë kompetenca.
2. Shërbimet e inspektimit janë plotësisht të papajisura, si personel ashtu edhe teknikisht me mjetet dhe mjetet e nevojshme dhe trajnimin e kryer në mënyrë adekuate.
3. Nuk ka mekanizëm ligjor për llogaridhënien dhe koordinimin e inspektorëve qendror dhe vendor.
4. Këshilli inspektues shkakton detyrime administrative shtesë që është një barrë shtesë për inspektorët në punën e tyre.
5. Ekziston nevojë për ndryshimin e sistemit të inspektimit mjedisor i cili do të thjeshtojë zbatimin e tij duke i dhënë këtë kompetencë Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit në nivel qendror dhe vendor.

**Udhërrëfyes për aktivitetet për
përmirësimin e legjislacionit dhe
kapaciteteve institucionale
të inspekcionit lokal**

4. Udhërrëfyes për aktivitetet për përmirësimin e legjislacionit dhe kapaciteteve institucionale të inspektionit lokal

1. *Krijimi i një sistemi koherent të mbikëqyrjeve përmes inspektimeve në të gjitha fushat, përfshirë mjedisin jetësor.*

Afati: 2 vite

Aktivitetet:

- » Të krijohet një sistem të unifikuar dhe koherent inspektimi, duke përcaktuar qartë shkallën e kompetencës për të kryer inspektimin në nivel lokal ose rajonal;
- » Të bëhet intervenimi legjislativ në Ligjin për Vetëqeverisjen Lokale në të cilin koncepti i ri i inspektimit do të pasqyrohet dhe rregullohet në vazhdimësi;
- » Të miratohet Ligji i ri për Mbikëqyrjen Inspektore në të cilin koncepti i sapokrijuar i mbikëqyrjes inspektuese do të pasqyrohet dhe rregullohet në mënyrë konsistente duke centralizuar mbikëqyrjen inspektuese në mjedis;
- » Harmonizimi i të gjitha ligjeve të veçanta që rregullojnë punën e shërbimeve inspektuese me këto ligje të reja, përfshirë Ligjin për mjedisin jetësor.

Arsyetimi: Për të siguruar zbatimin e vazhdueshëm të rregulloreve ligjore në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duhet të krijohet një sistem koherent i inspektimit. Duke vepruar kështu, duhet të merren parasysh përvojat krahasuese evropiane dhe do të përcaktohet qartë nëse dhe në çfarë mase inspektimi do të ishte i centralizuar apo i decentralizuar. Gjatë përcaktimit të konceptit të ri të inspektimit si bazë, duhet të merren parasysh rëndësia dhe specifika e segmentit mjedisor si dhe parimet e efikasitetit, efektivitetit dhe ekonomisë. Gjegjësisht, pa shërbime inspektuese efikase dhe efektive nuk mund të garantohet zbatimi i ligjeve dhe në këtë mënyrë vihet në pikëpyetje siguria juridike e qytetarëve. Duke pasur parasysh territorin e vogël të vendit, si dhe kapacitetet e vogla të njësive të vetëqeverisjes vendore, duhet të merret në konsideratë konsolidimi dhe rajonalizimi i shërbimeve të inspektimit, të cilat financiarisht dhe funksionalisht duhet të jenë në varësi të ministrive.

2. Forcimi i kapaciteteve institucionale të shërbimeve lokale të inspektimit.

Afati: menjëherë

Aktivitetet:

- » Të krijohet menjëherë databaza e përhershme për situatën me plotësimin e vendeve vakante me inspektorë të autorizuar për mbrojtjen e mjedisit;
- » Të bëhet një analizë funksionale që do të përcaktojë numrin e nevojshëm të inspektorëve vendorë në të gjitha fushat, përfshirë mjedisin për të siguruar zbatimin konsistent të ligjeve, si dhe mjetet e nevojshme teknike për funksionimin normal të tyre;
- » Bazuar në analizën funksionale të bëhet një kornizë financiare për fondet e nevojshme të komunave për punësimin e inspektorëve të nevojshëm;
- » Të krijohet një mekanizëm ligjor për punësimin meritior, trajnimin e vazhdueshëm profesional, avancimin në karrierë dhe tërheqjen e stafit cilësor për inspektorët vendorë;
- » Të sigurohen burime financiare për plotësimin e këtyre vendeve të punës;
- » Të krijohet një mekanizëm ligjor për integrimin e inspektorëve vendorë të autorizuar në sistemin e sapokrijuar të inspektimeve nga rekomandimi i parë;
- » Të sigurohen fonde dhe të sigurohen pajisjet e nevojshme teknike, laboratorin dhe mjetet për funksionimin e shërbimeve të inspektimit.

Arsyetimi: Situata aktuale me kapacitetet institucionale të inspektorëve vendorë të mjedisit është alarmante, por alarmante është edhe situata me ndotjen. Prandaj, forcimi i kapaciteteve të shërbimeve vendore të inspektimit nuk duhet të vonohet dhe të pritët përcaktimi i konceptit përfundimtar për mbikëqyrjen inspektuese në vend që nga rekomandimi i parë. Prandaj, duhet të bëhet menjëherë një analizë gjithëpërfshirëse e kapaciteteve njerëzore dhe teknike të shërbimeve lokale të inspektimit mjedisor. Me identifikimin e saktë të nevojave, menjëherë duhet të forcohen kapacitetet njerëzore dhe teknike që inspektorët të funksionojnë pa probleme dhe pas përcaktimit të konceptit të ri të inspektimit, të integrohen në konceptin e ri pa probleme të mëdha.

ISBN 978-608-4648-69-7
ISBN 978-608-4926-06-1